# WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (wielka izba)
z dnia 14 grudnia 2005 r. *

W sprawie T-383/00

**Beamglow Ltd**, z siedzibą w S[t] Ives, Cambs (Zjednoczone Królestwo), reprezentowana przez adwokata D. Waelbroecka, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

**Parlamentowi Europejskiemu**, reprezentowanemu przez R. Passosa oraz K. Bradley´a, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

**Radzie Unii Europejskiej**, reprezentowanej przez S. Marquardta oraz M. Bishopa, działających w charakterze pełnomocników,

i

**Komisji Wspólnot Europejskich**, reprezentowanej przez P. Kuijpera, C. Browna oraz E. Righini, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

pozwani,

* Język postępowania: angielski.

popieranym przez

**Królestwo Hiszpanii**, początkowo reprezentowane przez R. Silvę de Lapuertę, a następnie przez E. Braquehaisa Conesę, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

interwenient,

mającej za przedmiot skargę o naprawienie szkody, która miała powstać w wyniku wprowadzenia przez Stany Zjednoczone Ameryki, na podstawie upoważnienia udzielonego przez Organ Rozstrzygania Sporów Światowej Organizacji Handlu (WTO), dodatkowego cła na przywóz produkowanych przez skarżącą pudeł z tektury dekorowanej i z nadrukiem w następstwie stwierdzenia niezgodności wspólnotowego reżimu przywozu bananów z układami, uzgodnieniami i porozumieniami załączonymi do porozumienia ustanawiającego WTO,

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (wielka izba),

w składzie: B. Vesterdorf, prezes, P. Lindh, J. Azizi, J. Pirrung, H. Legal, R. García-Valdecasas, V. Tiili, J.D. Cooke, A.W.H. Meij, M. Vilaras i N.J. Forwood, sędziowie,

sekretarz: H. Jung,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 26 maja 2004 r.,

wydaje następujący

## Wyrok

### Ramy prawne

1 W dniu 15 kwietnia 1994 r. Wspólnota podpisała Akt końcowy obejmujący rezultaty wielostronnych negocjacji handlowych w ramach Rundy Urugwajskiej Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO) oraz wszystkie układy, uzgodnienie i porozumienia zawarte w załącznikach 1–4 do porozumienia ustanawiającego WTO (zwane dalej „porozumieniami WTO").

2 W następstwie podpisania tego aktu Rada przyjęła decyzję 94/800/WE z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji, porozumień, będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) (Dz.U. L 336, str. 1).

3 Jak wynika z preambuły porozumienia ustanawiającego WTO, jego strony zamierzały przystąpić „do wzajemnych i wspólnie korzystnych przedsięwzięć zmierzających do znacznego obniżenia taryf celnych i innych barier w handlu oraz do usunięcia dyskryminacyjnego traktowania w międzynarodowych stosunkach handlowych".

4 Artykuł II ust. 2 porozumienia ustanawiającego WTO stanowi:

„Porozumienia i związane z nimi instrumenty prawne zawarte w załącznikach 1, 2 i 3 (zwane dalej »Wielostronnymi porozumieniami handlowymi«) stanowią integralne części niniejszego porozumienia, wiążące dla wszystkich Członków".

5 Artykuł XVI porozumienia ustanawiającego WTO, zatytułowany „Postanowienia różne", stanowi w ust. 4:

„Każdy Członek zapewni zgodność swoich praw, przepisów i procedur administracyjnych z zobowiązaniami przewidzianymi w załączonych porozumieniach".

6 Ponadto Uzgodnienie w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów (zwane dalej „uzgodnieniem") stanowiące załącznik 2 do porozumienia ustanawiającego WTO stanowi w ostatnim zdaniu ust. 2 art. 3, zatytułowanym „Postanowienia ogólne":

„Zalecenia i postanowienia DSB nie mogą zwiększyć ani zmniejszyć praw i zobowiązań ustalonych w porozumieniach wymienionych [porozumieniach WTO]".

7 Zgodnie z art. 3 ust. 7 uzgodnienia:

„Przed wniesieniem sprawy Członek dokona oceny, czy postępowanie zgodne z tymi procedurami będzie owocne. Celem mechanizmu rozwiązywania sporów jest osiągnięcie pozytywnego rozwiązania sporu. Należy wyraźnie preferować rozwiązania wzajemnie akceptowalne dla stron sporu i zgodne z porozumieniami wymienionymi. Gdy nie można osiągnąć wzajemnie uzgodnionego rozwiązania, pierwszym zadaniem mechanizmu rozwiązywania sporów jest zwykle doprowadzenie do wycofania środków będących przyczyną sporu, jeśli zostaną one uznane za niezgodne z postanowieniami któregokolwiek z porozumień wymienionych. Rekompensata winna mieć zastosowanie jedynie wówczas, gdy natychmiastowe wycofanie środka jest niewykonalne i będzie tymczasowym rozwiązaniem do czasu wycofania środka niezgodnego z porozumieniem wymienionym. Rozwiązaniem ostatecznym, jakie niniejsze Uzgodnienie zapewnia Członkowi odwołującemu się do procedury rozstrzygania sporów, jest możliwość zawieszenia stosowania koncesji lub wykonania innych zobowiązań wynikających z porozumień wymienionych, w sposób dyskryminacyjny, w stosunku do innego Członka, z zastrzeżeniem zatwierdzenia takich działań przez [Organ Rozstrzygania Sporów]".

8 Artykuł 7 uzgodnienia przewiduje, że zespoły orzekające dokonują ustaleń, które pomagają Organowi Rozstrzygania Sporów (zwanemu dalej „DSB") w sformułowaniu zaleceń lub w wydaniu orzeczeń w kwestiach mu przedłożonych. Zgodnie z art. 12 ust. 7 uzgodnienia, gdy stronom sporu nie uda się osiągnąć wzajemnie zadowalającego rozwiązania, zespół orzekający przedstawia DSB w formie pisemnej swoje ustalenia.

9 Artykuł 17 uzgodnienia przewiduje powołanie przez DSB Stałego Organu Apelacyjnego właściwego do rozpoznawania odwołań od raportów zespołów orzekających.

10 Zgodnie z art. 19 uzgodnienia, jeśli zespół orzekający lub Organ Apelacyjny dojdą do wniosku, że postępowanie strony jest niezgodne z porozumieniem ustanawiającym WTO, zalecą zainteresowanemu członkowi doprowadzenie do jego zgodności z tym porozumieniem. Jako uzupełnienie zaleceń zespół orzekający lub Organ Apelacyjny mogą sformułować sugestie co do sposobu, w jaki członek może wdrożyć zalecenia.

11 Zgodnie z art. 21 ust. 1 uzgodnienia, zatytułowanym „Nadzór nad wykonaniem zaleceń i orzeczeń", szybkie wykonanie zaleceń lub orzeczeń DSB ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia skutecznego rozstrzygania sporów w interesie wszystkich członków.

12 Zgodnie z art. 21 ust. 3 uzgodnienia, jeśli nie jest możliwe ze względów praktycznych natychmiastowe wykonanie zaleceń i postanowień DSB, zainteresowanemu członkowi przyznany będzie w ramach wiążącego arbitrażu rozsądny okres na ich wykonanie.

13 Artykuł 21 ust. 5 uzgodnienia stanowi, że jeśli nie ma zgody co do istnienia lub zgodności z porozumieniem ustanawiającym WTO działań podjętych celem wykonania zaleceń i postanowień, spór taki zostaje rozstrzygnięty zgodnie z procedurą rozstrzygania sporów ustanowioną na mocy uzgodnienia, przy odwołaniu się, jeżeli jest to możliwe, do pierwotnego zespołu orzekającego.

14 Zgodnie z art. 21 ust. 6 uzgodnienia, DSB sprawuje nadzór nad wykonaniem zaleceń i postanowień. Jeśli DSB nie zadecyduje inaczej, kwestia wykonania zaleceń i postanowień zostaje wpisana do porządku jego obrad po sześciu miesiącach od ustalenia rozsądnego terminu zgodnie z ust. 3 i pozostanie przedmiotem obrad DSB, aż do jej rozwiązania.

15 Artykuł 22 uzgodnienia, zatytułowany „Wyrównanie i zawieszenie koncesji", stanowi:

„1. Wyrównanie i zawieszenie koncesji lub innych zobowiązań są tymczasowymi środkami dostępnymi w przypadku, gdy zalecenia lub postanowienia nie są wykonane w rozsądnym czasie. Jednakże ani wyrównanie, ani zawieszenie koncesji lub innych zobowiązań nie jest uważane za lepsze od pełnego wykonania zalecenia, aby doprowadzić środek do zgodności z porozumieniami wymienionymi. Przyznanie wyrównania jest dobrowolne i może nastąpić jedynie w sposób zgodny z porozumieniami wymienionymi.

2. Jeśli zainteresowany Członek nie doprowadzi środka uznanego za niezgodny z porozumieniami wymienionymi do zgodności z nimi lub w inny sposób nie zastosuje się do zaleceń i postanowień w rozsądnym czasie określonym zgodnie z ustępem 3 artykułu 21, taki Członek, na wniosek i nie później niż przed upływem rozsądnego czasu, podejmie negocjacje z którąkolwiek stroną, która odwołała się do procedur rozstrzygania sporów w celu osiągnięcia wzajemnie zadowalającego wyrównania. Jeśli nie uzgodniono zadowalającego wyrównania w ciągu 20 dni po upływie rozsądnego czasu, którakolwiek strona, która odwołała się do procedur rozstrzygania sporów, może wnioskować o upoważnienie jej przez DSB do zawieszenia w stosunku do Członka, o którym mowa, koncesji lub innych zobowiązań wynikających z porozumień wymienionych.

3. Przy dokonywaniu wyboru koncesji lub innych zobowiązań, jakie mają być zawieszone, strona wnosząca skargę będzie stosować następujące zasady i procedury:

a) jest generalną zasadą, że strona skarżąca powinna najpierw zbadać możliwość zawieszenia koncesji i zobowiązań w zakresie tego samego sektora (sektorów),

w obrębie którego zespół orzekający lub Organ Apelacyjny doszukał się zniweczenia lub naruszenia korzyści;

b) jeżeli strona uważa, że zawieszenie koncesji lub innych zobowiązań w stosunku do tego samego sektora jest niewykonalne lub nieskuteczne, może zbadać możliwości zawieszenia koncesji lub zobowiązań w stosunku do innych sektorów, na podstawie tego samego porozumienia;

c) jeżeli strona uważa, że zawieszenie koncesji lub innych zobowiązań w stosunku do innych sektorów na podstawie tego samego porozumienia jest niewykonalne lub nieskuteczne, a okoliczności są wystarczająco poważne, to może zbadać możliwość zawieszenia koncesji lub zobowiązań na podstawie innego porozumienia wymienionego;

[...]

4. Poziom zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań, dokonany na podstawie upoważnienia przez DSB, będzie odpowiedni do poziomu zniweczenia lub naruszenia korzyści.

[...]

6. Jeśli będzie miała miejsce sytuacja opisana w ustępie 2, wówczas DSB, na wniosek, udzieli upoważnienia do zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań w ciągu 30 dni od wygaśnięcia rozsądnego okresu, chyba że DSB zadecyduje przez consensus, iż

wniosek w tej sprawie odrzuca. Jednakże, jeśli zainteresowany Członek zgłasza sprzeciw odnośnie do poziomu zawieszenia lub twierdzi, iż zasady i procedury ustalone w ustępie 3 nie były przestrzegane, gdy strona skarżąca wnosiła o upoważnienie do zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań [...], sprawa będzie przekazana do arbitrażu. Arbitraż taki będzie przeprowadzony przez ten sam zespół orzekający, jeśli jego uczestnicy są dostępni, lub przez arbitra wyznaczonego przez Dyrektora Generalnego i zostanie zakończony w ciągu 60 dni od upływu rozsądnego okresu. Koncesje lub inne zobowiązania nie będą zawieszone w czasie trwania arbitrażu.

7. Arbiter postępując zgodnie z ustępem 6 nie będzie badał charakteru przewidzianych do zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań, ale ustali, czy poziom zawieszenia jest równy poziomowi zniweczenia lub naruszenia. [...] Strony zaakceptują decyzję arbitra jako ostateczną, a strony, których to dotyczy, nie będą dążyć do drugiego arbitrażu. DSB zostanie poinformowany niezwłocznie o decyzji arbitra i, na wniosek, wyda upoważnienie do zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań, gdy wniosek taki będzie zgodny z decyzją arbitra, chyba że DSB postanowi przez consensus, by wniosek odrzucić.

8. Zawieszenie koncesji lub innych zobowiązań będzie tymczasowe i będzie trwało tylko tak długo, jak długo nie zostaną zaniechane działania uznane za niezgodne z porozumieniem wymienionym, lub Członek zobowiązany do wykonania zaleceń albo orzeczeń przedstawi rozwiązanie sytuacji zniweczenia lub naruszenia korzyści lub też gdy osiągnięte jest wzajemnie zadowalające rozwiązanie. Zgodnie z ustępem 6 artykułu 21 DSB będzie nadal nadzorować wykonanie przyjętych zaleceń i orzeczeń, włącznie ze sprawami, w których dokonano wyrównania lub zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań, ale nie zostało wykonane zalecenie, by doprowadzić działanie do zgodności z porozumieniami wymienionymi.

[...]".

## Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

16 W dniu 13 lutego 1993 r. Rada przyjęła rozporządzenie (EWG) nr 404/93 w sprawie wspólnej organizacji rynku bananów (Dz.U. L 47, str. 1, zwane dalej „WOR bananów"). Reżim wymiany handlowej z państwami trzecimi ustanowiony w tytule IV tego rozporządzenia przewidywał preferencyjne postanowienia dotyczące bananów pochodzących z niektórych krajów Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP), będących sygnatariuszami czwartej konwencji z Lomé z dnia 15 grudnia 1989 r. (Dz.U. 1991, L 229, str. 3).

17 W następstwie skarg wniesionych do DSB w lutym 1996 r. przez członków WTO, w tym Ekwador i Stany Zjednoczone Ameryki, powołany zgodnie z postanowieniami uzgodnienia zespół orzekający przedstawił w dniu 22 maja 1997 r. opracowane przez siebie raporty stwierdzające niezgodność reżimu przywozu w ramach WOR bananów z zobowiązaniami podjętymi przez Wspólnotę na mocy porozumień WTO. W raportach sporządzonych przez zespół orzekający znalazło się również zalecenie, aby DSB wezwało Wspólnotę do zapewnienia zgodności omawianego reżimu z zobowiązaniami, które na niej ciążą na mocy porozumień WTO.

18 Rozpatrzywszy wniesione przez Wspólnotę odwołanie, w dniu 9 września 1997 r. Stały Organ Apelacyjny podtrzymał co do istoty ustalenia zespołu orzekającego i zalecił DSB wezwanie Wspólnoty do zapewnienia zgodności spornych przepisów wspólnotowych z porozumieniami WTO.

19 W dniu 25 września 1997 r. DSB przyjęło raporty zespołu orzekającego i Stałego Organu Apelacyjnego.

20 W dniu 16 października 1997 r. Wspólnota poinformowała DSB, zgodnie z art. 21 ust. 3 uzgodnienia, że zapewni pełne poszanowanie swych zobowiązań międzynarodowych.

21 W dniu 17 listopada 1997 r. skarżące państwa wniosły, na podstawie art. 21 ust. 3 lit. c) uzgodnienia, o wyznaczenie przez wiążący arbitraż rozsądnego terminu, w którym Wspólnota miała zadośćuczynić swym zobowiązaniom.

22 Postanowieniem arbitrażowym opublikowanym w dniu 7 stycznia 1998 r. arbiter powołany do rozstrzygnięcia tej kwestii wyznaczył okres od 25 września 1997 r. do 1 stycznia 1999 r.

23 Przyjmując rozporządzenie (WE) nr 1637/98 z dnia 20 lipca 1998 r. zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 404/93 (Dz.U. L 210, str. 28), Rada zmieniła reżim handlu bananami z państwami trzecimi.

24 Preambuła rozporządzenia nr 1637/98 wskazuje:

„(1) Wymaga się wprowadzenia pewnej ilości zmian do przepisów w sprawie handlu z państwami trzecimi, zawartych w tytule IV rozporządzenia [...] nr 404/93;

(2) Należy spełnić międzynarodowe zobowiązania Wspólnoty w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO) oraz wobec innych sygnatariuszy Czwartej Konwencji AKP-WE przy jednoczesnym osiągnięciu celów [WOR bananów];

[...]

(9) Pod koniec odpowiedniego okresu próbnego należy sprawdzić działanie niniejszego rozporządzenia;

[...]".

25 W dniu 28 października 1998 r. Komisja przyjęła rozporządzenie (WE) nr 2362/98 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 404/93 w odniesieniu do przywozu bananów do Wspólnoty (Dz.U. L 293, str. 32). Akt ten zawiera trzon przepisów niezbędnych do wprowadzenia w życie nowego reżimu handlu bananami z państwami trzecimi, w tym środki przejściowe uzasadnione nieodległym wejściem w życie zasad jego wykonania.

26 Uznawszy, że Wspólnota ustanowiła reżim przywozu bananów mający na celu utrzymanie — z naruszeniem porozumień WTO i decyzji DSB z dnia 25 września 1997 r. — niezgodnych z prawem elementów poprzedniego reżimu, Stany Zjednoczone Ameryki opublikowały w dniu 10 listopada 1998 r. w *Federal Register* tymczasowy wykaz produktów pochodzących z państw członkowskich Wspólnoty, na których przywóz zamierzały nałożyć, tytułem środków odwetowych, dodatkowe cło.

27 Stany Zjednoczone Ameryki ogłosiły w dniu 21 grudnia 1998 r. swój zamiar zastosowania, od 1 lutego 1999 r. lub najpóźniej od 3 marca 1999 r., stawki celnej w wysokości 100% na przywóz wspólnotowych produktów wyszczególnionych w wykazie opracowanym przez władze amerykańskie.

28 W dniu 14 stycznia 1999 r. Stany Zjednoczone Ameryki złożyły do DSB, na podstawie art. 22 ust. 2 uzgodnienia, wniosek o upoważnienie ich do zawieszenia w stosunku do Wspólnoty i jej państw członkowskich koncesji i innych zobowiązań wynikających z Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu (GATT) 1994 oraz Układu ogólnego w sprawie handlu usługami (GATS), w odniesieniu do wymiany handlowej o wartości 520 milionów USD.

29 W toku posiedzenia DSB odbywającego się od 25 stycznia do 1 lutego 1999 r. Wspólnota zakwestionowała wysokość tej kwoty, utrzymując, że nie odpowiadała ona skali zniweczenia lub naruszenia korzyści, którego doznały Stany Zjednoczone Ameryki, oraz podniosła, że zasady i procedury określone w art. 22 ust. 3 uzgodnienia nie były poszanowane.

30 W dniu 29 stycznia 1999 r. DSB podjął, na wniosek Wspólnoty, decyzję o poddaniu tej kwestii arbitrażowi pierwotnego zespołu orzekającego, na podstawie art. 22 ust. 6 uzgodnienia, i wstrzymał wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku Stanów Zjednoczonych Ameryki o upoważnienie do chwili ustalenia dopuszczalnej wysokości cła, które ma zostać pobrane tytułem środków odwetowych.

31 W dniu 3 marca 1999 r. władze amerykańskie nałożyły na wspólnotowych eksporterów produktów, wyszczególnionych w nowym wykazie przez nie opracowanym, obowiązek ustanowienia gwarancji bankowej w wysokości 100% wartości produktów objętych przywozem.

32 W decyzji z dnia 9 kwietnia 1999 r. arbitrzy uznali, po pierwsze, że niektóre postanowienia nowego reżimu przywozu w ramach WOR bananów są niezgodne z postanowieniami porozumień WTO, wycenili na 191,4 miliona USD rocznie skalę

zniweczenia lub naruszenia korzyści, którego doznały Stany Zjednoczone Ameryki, a po drugie, stwierdzili, że zawieszenie przez ten kraj w stosunku do Wspólnoty i jej państw członkowskich koncesji i innych zobowiązań wynikających z GATT 1994 w odniesieniu do wymiany handlowej o wartości maksymalnie 191,4 miliona USD rocznie jest zgodne z art. 22 ust. 4 uzgodnienia.

33 W dniu 7 kwietnia 1999 r. Stany Zjednoczone Ameryki złożyły do DSB, na podstawie art. 22 ust. 7 uzgodnienia, wniosek o upoważnienie ich do nałożenia cła na przywóz o wartości nieprzekraczającej wymienionej kwoty.

34 W komunikacie prasowym z dnia 9 kwietnia 1999 r. United States Trade Representative (pełnomocnik Stanów Zjednoczonych ds. polityki handlowej, zwany dalej „pełnomocnikiem") ogłosił wykaz produktów objętych stawką celną na przywóz w wysokości 100%. W tym wykazie produktów, pochodzących z Austrii, Belgii, Finlandii, Francji, Niemiec, Grecji, Irlandii, Włoch, Luksemburga, Portugalii, Hiszpanii, Szwecji lub Zjednoczonego Królestwa, figurowały między innymi: „składane kartony, pudła i pudełka nie z falistego papieru lub tektury". Zapowiedziano w nim, że pełnomocnik opublikuje decyzję wprowadzającą stawkę celną w wysokości 100% w *Federal Register* oraz że jego zamiarem było wyznaczenie daty wejścia w życie tej stawki na 3 marca 1999 r.

35 Wspomniana decyzja, opublikowana w *Federal Register* w dniu 19 kwietnia 1999 r. (tom 64, nr 74, str. 19209–19211), została wydana na podstawie sekcji 301 Trade Act 1974, zgodnie z którą pełnomocnik podejmuje przewidziane środki w razie stwierdzenia naruszenia uprawnień Stanów Zjednoczonych Ameryki wynikających z porozumień handlowych.

36 Z pozycji „Data wejścia w życie", zamieszczonej w decyzji, wynika, że „[pełnomocnik] zdecydował, że cło ad valorem w wysokości 100% obejmie, ze skutkiem od dnia

19 kwietnia 1999 r., produkty wprowadzone do obrotu lub pobrane ze składu celnego w celu wprowadzenia ich do obrotu w dniu 3 marca 1999 r. oraz po tej dacie".

37 Zespół orzekający powołany na wniosek Ekwadoru w dniu 18 grudnia 1998 r., zgodnie z art. 21 ust. 5 uzgodnienia, również stwierdził, w dniu 6 kwietnia 1999 r., niezgodność nowego wspólnotowego reżimu przywozu bananów z postanowieniami porozumień WTO. Raport zespołu orzekającego został przyjęty przez DSB w dniu 6 maja 1999 r.

38 W dniu 19 kwietnia 1999 r. DSB upoważniła Stany Zjednoczone Ameryki do objęcia przywozu ze Wspólnoty cłem w odniesieniu do wymiany handlowej o wartości maksymalnie 191,4 miliona USD rocznie.

39 W dniu 25 maja 1999 r. Wspólnota zakwestionowała przed organami WTO wprowadzone przez Stany Zjednoczone Ameryki środki odwetowe w odniesieniu do okresu od 3 marca do 19 kwietnia 1999 r., podnosząc w szczególności, że zostały one wprowadzone w życie w dniu 3 marca 1999 r.

40 Uznawszy, że wejście w życie w wyżej wymienionym dniu wprowadzonego przez Stany Zjednoczone Ameryki dodatkowego cła było sprzeczne z postanowieniami uzgodnienia, zespół orzekający, do którego Wspólnota zwróciła się z tą kwestią, zmienił datę jego wejścia w życie na 19 kwietnia 1999 r.

41 W ramach negocjacji ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, Wspólnota zaproponowała wprowadzenie zmian do nowego reżimu przywozu w ramach WOR bananów. Zmiany te zostały ujęte w rozporządzeniu Rady (WE) nr 216/2001 z dnia 29 stycznia 2001 r. zmieniającym rozporządzenie (EWG) nr 404/93 (Dz.U. L 31, str. 2).

42 Zgodnie z preambułą rozporządzenia nr 216/2001:

„(1) Miały miejsce liczne ścisłe kontakty z krajami dostarczającymi i innymi zainteresowanymi stronami w celu rozstrzygnięcia sporów powstałych w związku z systemem przywozu ustanowionym rozporządzeniem [...] nr 404/93 oraz uwzględnienia wniosków specjalnej grupy utworzonej w ramach systemu rozstrzygania sporów [WTO].

(2) Z analizy wszystkich możliwości prezentowanych przez Komisję wynika, że ustanowienie w średnim okresie systemu przywozu opartego na stosowaniu cła o właściwej stawce oraz stosowaniu preferencji taryfowej w przywozie z krajów AKP przewiduje najlepsze gwarancje dla, po pierwsze, osiągnięcia celów wspólnej organizacji rynku w odniesieniu do produkcji wspólnotowej oraz popytu konsumenta, po drugie, zapewnienia zgodności z zasadami handlu międzynarodowego, i po trzecie, zapobiegania dalszym sporom.

(3) Jednakże taki system należy wprowadzić po zakończeniu negocjacji z partnerami Wspólnoty zgodnie z procedurami WTO, w szczególności z art. XXVIII [GATT]. Wynik tych negocjacji należy przedstawić do zatwierdzenia Radzie, która musi także, zgodnie z przepisami traktatu, ustanowić obowiązujący poziom Wspólnej Taryfy Celnej.

(4) Do chwili wejścia w życie tego systemu, Wspólnota powinna być zaopatrywana w ramach kilku kontyngentów taryfowych otwartych dla przywozu ze wszystkich miejsc pochodzenia i zarządzanych zgodnie z zaleceniami [DSB].

(5) W świetle zobowiązań umownych wobec krajów AKP oraz potrzeby zagwarantowania im właściwych warunków konkurencji, stosowanie w przywozie bananów pochodzących z tych krajów, preferencji taryfowej w wysokości 300 EUR/t pozwoliłoby podtrzymanie przepływów handlowych. Wiąże się to w szczególności z zastosowaniem w tym przywozie stawki zerowej w ramach [...] kontyngentów taryfowych.

(6) Komisja powinna zostać upoważniona do rozpoczęcia negocjacji z krajami dostarczającymi, w istotnym stopniu zainteresowanymi dostawami na wspólnotowy rynek, w celu podjęcia próby osiągnięcia wynegocjowanego rozdziału pierwszych dwóch kontyngentów taryfowych [...]" [tłumaczenie nieoficjalne].

43 W dniu 11 kwietnia 2001 r. Stany Zjednoczone Ameryki i Wspólnota podpisały protokół ustaleń w sprawie „środków, które mogą umożliwić rozwiązanie długotrwałego sporu dotyczącego wspólnotowego reżimu przywozu bananów". Protokół ten przewiduje zobowiązanie Wspólnoty do „wprowadzenia wyłącznie taryfowego reżimu przywozu bananów najpóźniej w dniu 1 stycznia 2006 r.". Dokument ten określa środki, do podjęcia których Wspólnota zobowiązała się w okresie tymczasowym upływającym w dniu 1 stycznia 2006 r. W zamian Stany Zjednoczone Ameryki zobowiązały się do tymczasowego zawieszenia dodatkowego cła, do nałożenia którego — w odniesieniu do przywozu ze Wspólnoty — zostały upoważnione. Ponadto Stany Zjednoczone Ameryki sprecyzowały w komunikacie przedstawionym DSB w dniu 26 czerwca 2001 r., że ów protokół ustaleń „nie stanowi[ł] sam w sobie wspólnie uzgodnionego rozwiązania zgodnie z art. [3 ust. 6 uzgodnienia i że] mając na względzie środki, które muszą jeszcze zostać podjęte przez strony, wykreślenie tego punktu z porządku obrad DSB byłoby przedwczesne".

44 Na mocy rozporządzenia (WE) nr 896/2001 z dnia 7 maja 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (EWG) nr 404/93 w odniesieniu do uzgodnień dotyczących przywozu bananów do Wspólnoty (Dz.U. L 126, str. 6) Komisja określiła szczegółowe zasady stosowania nowego wspólnotowego reżimu przywozu bananów ustanowionego przez rozporządzenie nr 216/2001.

45 Stany Zjednoczone Ameryki zawiesiły stosowanie dodatkowego cła ze skutkiem od dnia 30 czerwca 2001 r. Począwszy od dnia 1 lipca 2001 r., ich cło na przywóz składanych kartonów, pudeł i pudełek pochodzących ze Wspólnoty zostało zredukowane do pierwotnej stawki.

46 Ze statystyk przygotowanych przez Komisję na wniosek Sądu wynika, że wartość całkowita CIF (cost, insurance, freight; koszt, ubezpieczenie i fracht) przywozu do Stanów Zjednoczonych składanych kartonów, pudeł i pudełek pochodzących ze Wspólnoty wynosiła 27 932 045 USD w 1998 r., 16 645 665 USD w 1999 r., 9 531 023 USD w 2000 r. i wreszcie 18 444 637 USD w 2001 r.

47 Beamglow Ltd produkuje składane pudła z tektury dekorowanej i z nadrukiem. Pudła te są używanie jako opakowania takich produktów, jak: kosmetyki i perfumy i wchodzą w zakres kategorii produktów „składane kartony, pudła i pudełka nie z falistego papieru lub tektury", która została objęta dodatkowym cłem.

**Postępowanie**

48 W dniu 22 grudnia 2000 r. skarżąca wniosła do sekretariatu Sądu niniejszą skargę o naprawienie szkody, która miała powstać w wyniku wprowadzenia wspomnianego dodatkowego cła.

49 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 20 marca 2001 r. Parlament zgłosił zarzut niedopuszczalności skargi zgodnie z art. 114 regulaminu Sądu.

50 Skarżąca ustosunkowała się do tego zarzutu w uwagach przedstawionych na piśmie w dniu 8 czerwca 2001 r.

51 Postanowieniem prezesa czwartej izby z dnia 12 czerwca 2001 r. Królestwo Hiszpanii zostało dopuszczone do udziału w postępowaniu w charakterze interwenienta popierającego żądania strony pozwanej.

52 Na podstawie postanowienia z dnia 16 października 2001 r. podniesiony przez Parlament zarzut niedopuszczalności skargi pozostawiono do rozstrzygnięcia w wyroku.

53 Na wniosek Komisji złożony na podstawie art. 51 § 1 akapit drugi regulaminu, na mocy decyzji Sądu z dnia 4 lipca 2002 r. niniejsza sprawa została przydzielona izbie w składzie powiększonym — pięciu sędziów.

54 Na mocy decyzji Sądu z dnia 4 lipca 2002 r. w sprawie składu izb i przydzielania im spraw, w dniu 3 października 2002 r. sprawa została przydzielona pierwszej izbie w składzie powiększonym.

55 Wobec niemożności uczestniczenia w obradach pierwotnie wyznaczonego sędziego sprawozdawcy, będącej wynikiem zakończenia przez niego pracy na rzecz Sądu, Prezes Sądu wyznaczył, na podstawie decyzji z dnia 18 grudnia 2002 r., nowego sędziego sprawozdawcę.

56 W dniu 1 kwietnia 2004 r. Sąd, po wysłuchaniu stron, zdecydował o przekazaniu wielkiej izbie Sądu niniejszej sprawy, jak również pięciu spraw z nią powiązanych.

57 Postanowieniem z dnia 19 maja 2004 r. prezes wielkiej izby, po wysłuchaniu stron, połączył te sześć spraw do łącznego rozpoznania w procedurze pisemnej.

58 W ramach środków organizacji postępowania Sąd wezwał strony do udzielenia na piśmie odpowiedzi na szereg pytań jeszcze przed rozprawą. Strony prawidłowo wywiązały się z tego zadania.

59 W toku rozprawy przed wielką izbą, która odbyła się w dniu 26 maja 2004 r., strony przedstawiły swoje stanowiska i udzieliły odpowiedzi na zadane przez Sąd pytania.

## Żądania stron

60 Skarżąca wnosi do Sądu o:

— nakazanie pozwanym solidarnej zapłaty na jej rzecz kwoty 1 299 632 funtów szterlingów (GBP);

— ewentualnie nakazanie pozwanym podania Sądowi w rozsądnym terminie po ogłoszeniu wyroku kwoty odszkodowania uzgodnionej między stronami lub, w braku takiego uzgodnienia, nakazanie stronom przedstawienia mu, w tym samym terminie, ich żądań wraz z podaniem dokładnych kwot;

— zasądzenie, ze skutkiem od daty ogłoszenia wyroku, odsetek od orzeczonego odszkodowania w wysokości 8% rocznie albo innej stosownej wysokości ustalonej przez Sąd;

— obciążenie Wspólnoty, reprezentowanej przez Parlament, Radę i Komisję, kosztami postępowania;

— orzeczenie wszelkich innych rozsądnych środków, które uzna za niezbędne.

61 Pozwani, popierani przez Królestwo Hiszpanii, wnoszą do Sądu o:

— odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej lub ewentualnie oddalenie skargi jako bezzasadnej;

— obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

**W przedmiocie dopuszczalności**

62 Pozwani kwestionują dopuszczalność skargi, zwracając uwagę na trzy aspekty. Ich zdaniem skarga Beamglow o odszkodowanie jest niedopuszczalna w zakresie, w jakim została skierowana przeciwko Parlamentowi. Następnie podnoszą, że skarga nie spełnia wymogów art. 44 § 1 lit. c) regulaminu. Wreszcie utrzymują, że Sąd nie jest właściwy do orzekania w jej przedmiocie.

*W przedmiocie niedopuszczalności skargi w zakresie, w jakim została skierowana przeciwko Parlamentowi*

63 Zgodnie ze stanowiskiem Parlamentu, skarga, w zakresie w jakim została przeciwko niemu skierowana, jest niedopuszczalna. Zauważa on, po pierwsze, że doradca Beamglow nie jest upoważniony do występowania przeciwko niemu, z tego względu, że w chwili wniesienia skargi nie przedstawił pełnomocnictwa ad litem wskazującego Parlament jako pozwaną instytucję. Po drugie, skarga nie została poparta jakimikolwiek dowodami pozwalającymi wykazać odpowiedzialność Wspólnoty z tytułu zachowania Parlamentu.

64 Sąd uznał za stosowne poddanie analizie w pierwszej kolejności drugiego zarzutu niedopuszczalności sformułowanego przez Parlament.

Argumenty stron

65 Parlament podnosi, że skarga absolutnie nie wskazuje w jaki sposób mógł on wywołać odpowiedzialność Wspólnoty. W każdym razie nie może on być uznany odpowiedzialnym za powoływaną szkodę, jako że nie ma kompetencji do ustalania materialnej zawartości spornych wspólnotowych przepisów z zakresu rolnictwa lub do przyjmowania środków, które mogłyby wywołać powoływaną szkodę, zapobiec jej lub ją złagodzić. Wydawane przez Parlament rezolucje stanowią jedynie odzwierciedlenie jego ogólnych uprawnień doradczych.

66 Zdaniem skarżącej szkoda, jaką poniosła, jest wynikiem uchybień popełnionych na wszystkich etapach procesu zmiany spornego wspólnotowego reżimu przywozu bananów, a co za tym idzie można ją przypisać wszystkim zaangażowanym w niego instytucjom, w tym Parlamentowi.

67 Skarżąca utrzymuje, że Parlament był konsultowany przed przyjęciem uznanych za niezgodne z porozumieniami WTO rozporządzeń nr 404/93 i 1637/98. Dysponował on również uprawnieniem, z którego jednak nie skorzystał, do wystąpienia z każdą stosowną propozycją w kwestiach, które w jego opinii wymagały aktu wspólnotowego. Wreszcie w różnych opiniach, rezolucjach i interwencjach Parlament podkreślał konieczność zapobieżenia katastrofalnym skutkom reguł WTO dla regionów produkcyjnych Wspólnoty.

Ocena Sądu

68 Jeżeli, jak ma to miejsce w niniejszym przypadku, wszczynane jest postępowanie w sprawie stwierdzenia odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty, jest ona reprezentowana przed sądem wspólnotowym przez instytucję lub instytucje, którym przypisuje się uchybienia mające stanowić źródło powoływanej szkody.

69 W szczególności, wnoszący o odszkodowanie może skierować swą skargę przeciwko Wspólnocie reprezentowanej przez Komisję i Radę, ponieważ zgodnie z postanowieniami art. 43 ust. 2 akapit trzeci traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 37 WE), na wniosek pierwszej z tych instytucji druga uchwaliła wspólnotowe przepisy z zakresu rolnictwa (wyrok Trybunału z dnia 13 listopada 1973 r. w sprawach połączonych od 63/72 do 69/72 Werhahn i in. przeciwko Radzie, Rec. str. 1229, pkt 7 i 8).

70 Powołany przepis nie powierza Parlamentowi żadnych uprawnień decyzyjnych i zezwala mu jedynie na występowanie w charakterze organu konsultacyjnego w toku procedury uchwalania przez samą Radę rozporządzeń, dyrektyw i decyzji odnoszących się do wspólnej polityki rolnej.

71 Wydana w tym trybie opinia Parlamentu, dotycząca przedłożonego mu projektu uchwalonego następnie rozporządzenia nr 1637/98, nie ma zatem jakiegokolwiek wiążącego charakteru.

72 Podobnie rzecz się ma w zakresie opinii i rezolucji, które Parlament powinien był w stosownym przypadku wydać w odniesieniu do podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sektorach innych niż sektor bananów. Nie mając wiążącego charakteru, takie rezolucje nie mogły zrodzić uzasadnionych oczekiwań, że Rada i Komisja dostosują się do nich (wyrok Trybunału z dnia 11 lipca 1985 r. w sprawach połączonych 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 i 10/84 Salerno i in. przeciwko Komisji i Radzie, Rec. str. 2523, pkt 59), ani co więcej, stworzyć w tym zakresie obowiązków ciążących na tych dwóch instytucjach (zob. podobnie postanowienie Trybunału z dnia 29 października 2004 r. w sprawie C-18/04 P Krikorian i in. przeciwko Parlementowi, Radzie i Komisji, dotychczas nieopublikowany w Zbiorze, pkt 33).

73 Wobec powyższego zarówno uchwalenie rozporządzenia Rady nr 1637/98 i rozporządzenia Komisji nr 2362/98, uznanych przez DSB za niezgodne z porozumieniami WTO, jak i zarzucany brak zapewnienia zgodności spornego reżimu przywozu z tymi porozumieniami muszą zostać uznane za należące do wyłącznych kompetencji Rady i Komisji.

74 Nie wydaje się zatem, aby Parlament mógł się przyczynić do stwierdzenia odpowiedzialności pozaumownej, którą Wspólnota może ponieść z tytułu niezgodności wspólnotowego reżimu przywozu bananów z porozumieniami WTO.

75 Należy zatem uwzględnić zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Parlament i odrzucić jako niedopuszczalną skargę w zakresie, w jakim została przeciwko niemu skierowana, bez potrzeby orzekania w przedmiocie zarzutu niedopuszczalności opartego na braku, w chwili wniesienia niniejszej skargi, udzielonego przez Beamglow pełnomocnictwa upoważniającego jej doradcę do wystąpienia przeciwko Parlamentowi.

*W przedmiocie niespełnienia przez skargę wymogów art. 44 § 1 lit. c) regulaminu*

Argumenty stron

76 Rada i Komisja uznają skargę za niedopuszczalną w zakresie, w jakim został w niej sformułowany alternatywnie zarzut, że przyjęły niezgodne z prawem akty normatywne i że ponoszą winę za bezczynność tak, że nie były w stanie przygotować właściwie swojej obrony. Poza tym zwracają uwagę, że skarga nie wykazuje ani istnienia, ani charakteru powoływanej szkody.

77 Skarżąca argumentuje, że skarga wskazuje przybliżony zakres poniesionej szkody oraz informacje, z których można wywieść jej charakter i zakres, a także że informacje przedstawione w późniejszym terminie wyraźnie dowodzą rzeczywistego i pewnego charakteru szkody.

Ocena Sądu

78 Zgodnie z art. 21 akapit pierwszy Statutu Trybunału Sprawiedliwości, mającym zastosowanie do postępowania przed Sądem na podstawie art. 53 akapit pierwszy tego Statutu oraz z art. 44 § 1 lit. c) regulaminu Sądu, każda skarga musi wskazywać przedmiot sporu oraz zawierać zwięzłe przedstawienie powołanych zarzutów. Wskazanie to powinno być na tyle jasne i precyzyjne, by umożliwić stronie pozwanej przygotowanie obrony, a Sądowi — wydanie orzeczenia w przedmiocie skargi, w razie potrzeby bez dodatkowych informacji. Mając na względzie konieczność zagwarantowania pewności prawa i prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości, należy przyjąć, że warunkiem dopuszczalności skargi jest przedstawienie w niej, choćby zwięźle lecz w sposób spójny i zrozumiały, podstawowych informacji na temat stanu faktycznego i prawnego, na który się powołuje.

79 Aby zadośćuczynić tym wymogom, skarga o naprawienie szkód spowodowanych przez instytucje wspólnotowe, taka jak będąca przedmiotem niniejszego postępowania, powinna zawierać informacje pozwalające zidentyfikować zarówno zachowanie zarzucane przez stronę skarżącą tym instytucjom, jak i powody, dla których utrzymuje ona, że istnieje związek przyczynowy między tym zachowaniem a szkodą, którą miała ponieść (wyrok Sądu z dnia 29 stycznia 1998 r. w sprawie T-113/96 Dubois et Fils przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-125, pkt 29 i 30).

80 Jak wynika z wywodu skarżącej, poniesiona przez nią szkoda miała wynikać, po pierwsze, z braku wprowadzenia, w wyznaczonym przez DSB terminie, zmian we wspólnotowym reżimie przywozu bananów, które miały zapewnić jego zgodność z zobowiązaniami podjętymi przez Wspólnotę na mocy porozumień WTO, a po drugie, z braku wspólnotowych mechanizmów chroniących ją przed amerykańskimi represjami handlowymi.

81 Skarga zawiera zatem, odmiennie niż twierdzą pozwane, informacje pozwalające zidentyfikować zarzucane im przez skarżącą zachowanie, które w jej ocenie stanowi źródło poniesionej przez nią szkody.

82 Poza tym z przedstawionych przez pozwane argumentów w przedmiocie zasadności skargi należy wyciągnąć wniosek, że miały pełną możliwość przygotowania swej obrony w zakresie przesłanek odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty. Z powyższego wynika, że Sąd jest w stanie orzekać w przedmiocie niniejszej skargi, mając pełną znajomość zawartości akt i z poszanowaniem zasady kontradyktoryjności.

83 Należy zatem oddalić podniesiony przez Radę i Komisję zarzut oparty na niespełnieniu przez skargę wymogów art. 44 § 1 lit. c) regulaminu.

*W przedmiocie właściwości Sądu*

Argumenty stron

84 Rada i Komisja poddają w wątpliwość właściwość Sądu do orzekania w przedmiocie niniejszej skargi o odszkodowanie. Ustanowienie dodatkowego cła nastąpiło na mocy decyzji rządu Stanów Zjednoczonych Ameryki, a nie aktu instytucji wspólnotowej. Nie można wywodzić właściwości sądu wspólnotowego na podstawie zwykłego twierdzenia, że podnoszona szkoda wyniknęła z aktu lub bezczynności instytucji Wspólnoty.

85 Sąd wspólnotowy nie może rozpoznać skargi o odszkodowanie wniesionej przeciwko instytucji Wspólnoty, jeżeli akt leżący u podstaw podnoszonej szkody został popełniony w sposób autonomiczny przez państwo (wyrok Trybunału z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawach połączonych 89/86 i 91/86 Étoile commerciale i CNTA przeciwko Komisji, Rec. str. 3005, pkt 18–20).

86 Skarżąca odpowiada, że jej skarga nie jest skierowana przeciwko zachowaniu władz amerykańskich, lecz Wspólnoty, która spowodowała nałożenie dodatkowego cła i nie zapewniła jej ochrony.

Ocena Sądu

87 Postanowienia art. 235 WE w związku z art. 288 akapit drugi WE powierzają sądowi wspólnotowemu właściwość w zakresie rozpoznawania skarg o naprawienie szkód wyrządzonych przez instytucje Wspólnoty lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.

88 W niniejszym przypadku skarżąca wnosi o naprawienie szkody, jaką miała ponieść zarówno w wyniku zwiększenia przez władze Stanów Zjednoczonych Ameryki cła nałożonego na przywóz jej produktów, zgodnie z upoważnieniem udzielonym im przez DBS w następstwie stwierdzenia niezgodności wspólnotowego reżimu przywozu bananów z porozumieniami WTO, jak i nieprzyjęcia przez pozwane wspólnotowych mechanizmów ochrony przed amerykańskimi represjami handlowymi.

89 Skarga jest więc oparta na odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty, wynikającej zdaniem skarżącej z faktu, że przyczyna poniesionej przez nią szkody tkwi w wydaniu przez Radę i Komisję uregulowań, które zostały uznane przez DSB za niezgodne z porozumieniami WTO, oraz w braku wspólnotowych mechanizmów ochrony.

90 Co za tym idzie, Sąd jest właściwy do rozpoznania, na podstawie art. 235 WE i art. 288 akapit drugi WE, niniejszej skargi o odszkodowanie, która — odmiennie niż w powołanej przez Komisję sytuacji opisanej w przywołanym powyżej w pkt 85 wyroku w sprawach połączonych Étoile commerciale i CNTA przeciwko Komisji — nie jest skierowana wyłącznie przeciwko decyzji organu krajowego jako podstawie odpowiedzialności.

91 Prawdą jest, że stwierdzenie odpowiedzialności Wspólnoty wymaga — zgodnie z utrwalonym orzecznictwem — przypisania powoływanej szkody zachowaniu instytucji Wspólnoty. Chodzi tu jednakże o przesłankę materialną, która powinna zostać poddana analizie w ramach kontroli istnienia wystarczająco bezpośredniego związku przyczynowego między powoływaną szkodą a zachowaniem instytucji, i która, ze względu na fakt podniesienia twierdzenia o przypisaniu szkody zachowaniu instytucji Wspólnoty, wyklucza możliwość stwierdzenia braku właściwości Sądu.

92 Należy zatem oddalić twierdzenia Rady i Komisji dotyczące braku właściwości Sądu, jednak bez uszczerbku dla oceny związku przyczynowego między zachowaniem Rady i Komisji a powoływaną szkodą, która zostanie dokonana w ramach analizy spełnienia przesłanek odpowiedzialności pozaumownej.

93 Wobec powyższego skargę należy uznać za dopuszczalną.

## Co do istoty sprawy

94 Żądania odszkodowawcze skarżącej odnoszą się do odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty z tytułu bezprawnego zachowania jej organów. Skarżąca powołała się również na odpowiedzialność pozaumowną, którą Wspólnota mogłaby ponieść nawet w braku takiego zachowania (wyrok Sądu z dnia 28 kwietnia 1998 r. w sprawie T-184/95 Dorsch Consult przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-667, pkt 59, utrzymany w postępowaniu odwoławczym wyrokiem Trybunału z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawie C-237/98 P Dorsch Consult przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. I-4549, pkt 19 i 53).

*W przedmiocie odpowiedzialności Wspólnoty z tytułu bezprawnego zachowania jej organów*

95 Należy przede wszystkim przypomnieć, że — jak wynika z utrwalonego orzecznictwa — stwierdzenie odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty w rozumieniu art. 288 akapit drugi WE z tytułu bezprawnego zachowania jej organów jest podporządkowane kumulatywnemu spełnieniu wszystkich przesłanek, a mianowicie: niezgodnego z prawem zachowania zarzucanego instytucjom, rzeczywistego charakteru szkody oraz istnienia związku przyczynowego między zarzucanym zachowaniem a powoływaną szkodą (wyrok Trybunału z dnia 29 września 1982 r. w sprawie 26/81 Oleifici Mediterranei przeciwko EWG, Rec. str. 3057, pkt 16;

wyroki Sądu z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawie T-175/94 International Procurement Services przeciwko Komisji, Rec. str. II-729, pkt 44; z dnia 16 października 1996 r. w sprawie T-336/94 Efisol przeciwko Komisji, Rec. str. II-1343, pkt 30 i z dnia 11 lipca 1997 r. w sprawie T-267/94 Oleifici Italiami przeciwko Komisji, Rec. str. II-1239, pkt 20).

96 Jeżeli jedna z tych przesłanek nie jest spełniona, skarga musi zostać w całości oddalona, bez konieczności poddania analizie pozostałych przesłanek (wyrok Trybunału z dnia 15 września 1994 r. w sprawie C-146/91 KYDEP przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. I-4199, pkt 19 i 81 i wyrok Sądu z dnia 20 lutego 2002 r. w sprawie T-170/00 Förde-Reederei przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-515, pkt 37).

97 Niezgodne z prawem zachowanie zarzucane instytucji wspólnotowej musi polegać na wystarczająco istotnym naruszeniu normy prawnej przyznającej uprawnienia jednostkom (wyrok Trybunału z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie C-352/98 P Bergaderm i Goupil przeciwko Komisji, Rec. str. I-5291, pkt 42).

98 Kryterium rozstrzygającym pozwalającym przyjąć, że przesłanka ta została spełniona jest stwierdzenie oczywistego i poważnego naruszenia przez daną instytucję Wspólnoty granic przysługującego jej swobodnego uznania.

99 Jeżeli danej instytucji przysługuje jedynie znacznie ograniczony zakres swobodnego uznania lub nie przysługuje jej swobodne uznanie, dla stwierdzenia istnienia wystarczająco istotnego naruszenia może wystarczyć jakiekolwiek naruszenie prawa wspólnotowego (wyroki Sądu z dnia 12 lipca 2001 r. w sprawach połączonych T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 i T-225/99 Comafrica i Dole Fresh Fruit Europe przeciwko Komisji, Rec. str. II-1975, pkt 134 i z dnia 10 lutego 2004 r. w sprawach połączonych T-64/01 i T-65/01 Afrikanische Frucht-Compagnie i Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-521, pkt 71).

100 Właśnie w świetle powyższych uwag należy analizować żądania odszkodowawcze skarżącej.

Argumenty stron

— W przedmiocie bezprawnego zachowania zarzucanego pozwanym instytucjom

101 Skarżąca utrzymuje, że nie doprowadzając wspólnotowego reżimu przywozu bananów do zgodności z porozumieniami WTO, pozwane naruszyły postanowienia GATT 1994, GATS oraz zalecenia i postanowienia DSB.

102 Uchybienie, jakiego dopuściła się Wspólnota w wykonywaniu jej zobowiązań z tytułu porozumień WTO, zawiodło uzasadnione oczekiwania skarżącej w odniesieniu do jej sprzedaży i inwestycji w Stanach Zjednoczonych i naruszyło zasadę pewności prawa.

103 Wspólnota mogła była zapewnić finansowanie polityki utrzymania korzystnych warunków handlu bananami wobec swoich partnerów AKP bądź z budżetu ogólnego w ramach wyrównania wynegocjowanego na podstawie art. 22 ust. 2 uzgodnienia, bądź doprowadzając do zastosowania środków odwetowych, w niniejszym przypadku nałożonych przez Stany Zjednoczone Ameryki.

104 Jednakże to przeniesienie kosztów ochrony producentów AKP bananów na inne sektory nie było ani konieczne, ani właściwe. Wspólnota mogła była podjąć środki zapobiegawcze w celu uniknięcia sytuacji, w której skarżąca ponosi koszty decyzji Wspólnoty o zlekceważeniu jej międzynarodowych zobowiązań.

105 Dokonany przez Wspólnotę wybór polityczny naruszył też zdaniem skarżącej zasadę proporcjonalności oraz prawo podstawowe skarżącej do wykonywania jej działalności zawodowej i jej prawo własności.

106 Pozwane podnoszą, że skarżąca nie wykazała ani charakteru, ani istoty powoływanej bezczynności, ani też źródła zobowiązania do działania, któremu miały uchybić.

107 Argumentują, że członkowie WTO działają zgodnie z prawem, jeżeli w celu położenia kresu stwierdzonej przez DSB niezgodności danego środka z regułami WTO przywrócą zaburzoną spornym środkiem równowagę ich odpowiednich koncesji, wybierając jedną z możliwości przewidzianych w uzgodnieniu.

108 W niniejszym przypadku Wspólnota nie miała innego wyboru, jak tylko zastosować się do wszystkich ciążących na niej zobowiązań międzynarodowych poprzez otwarcie negocjacji i propozycję dokonania zmiany WOR bananów. Te zmiany zostały wprowadzone do uaktualnionej przez rozporządzenie nr 216/2001 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 395/2001 z dnia 27 lutego 2001 r. ustalające niektóre przykładowe ilości i indywidualne pułapy dla wydawania przez Wspólnotę pozwoleń na przywóz bananów w drugim kwartale 2001 r. w ramach kontyngentów taryfowych lub ilości tradycyjnych bananów AKP (Dz.U. L 58, str. 11) WOR bananów.

109 Ochrona uzasadnionych oczekiwań obejmuje wyłącznie sytuacje i stosunki utworzone na mocy prawa wspólnotowego i zgodnie z nim i nie rozciąga się na jakiekolwiek stosunki między skarżącą a jej amerykańskimi klientami. Koncesje udzielone sobie przez członków WTO nie mogą w żadnym wypadku stanowić podstawy dla uzasadnionych oczekiwań w zakresie stałego dostępu do danego rynku krajowego. Instytucje Wspólnoty nigdy nie udzieliły skarżącej jakiejkolwiek szczególnej gwarancji co do sposobu, w jaki Wspólnota zastosuje się do postanowień i zaleceń DSB.

110 Nie jest jasne w jaki sposób zasady proporcjonalności i ochrony uzasadnionych oczekiwań, a także prawo skarżącej do swobodnego prowadzenia jej działalności gospodarczej lub jej prawo własności mogły zostać naruszone niezależnie od naruszenia reguł WTO.

111 Skarżąca postrzega jako nieproporcjonalny nie sam reżim przywozu bananów, lecz decyzję o tolerowaniu zawieszenia przez Stany Zjednoczone Ameryki koncesji, mimo że była to jedyna możliwość po stronie Wspólnoty.

112 Wreszcie swoboda prowadzenia przez skarżącą jej działalności gospodarczej miała zostać zakłócona przez zawieszenie przez Stany Zjednoczone Ameryki koncesji taryfowych, a nie przez przyjęcie WOR bananów.

— W przedmiocie charakteru prawnego norm, których naruszenie zarzucane jest pozwanym

113 Skarżąca podnosi, że ponieważ redukują one przeszkody w wymianie handlowej między członkami WTO, a tym samym umożliwiają przedsiębiorcom swobodniejsze jej dokonywanie, naruszone reguły GATT i GATS przyznają uprawnienia jednostkom, podobnie jak zalecenia i postanowienia DSB, które uściślają treść porozumień WTO. Taki sam charakter należy przyznać zasadom ochrony uzasadnionych oczekiwań, pewności prawa i proporcjonalności, jak również uprawnieniu skarżącej do swobodnego prowadzenia jej działalności zawodowej i jej prawu własności.

114 Sąd wspólnotowy może dokonać kontroli zgodności z prawem aktu wspólnotowego w świetle porozumień WTO, jeżeli — tak jak w niniejszym przypadku — Wspólnota zamierzała wykonać konkretne zobowiązanie podjęte w ramach WTO.

115 Pozwane argumentują, iż — jak wynika z decyzji organów WTO i wspólnotowego orzecznictwa — niemożliwym jest powołanie się na reguły WTO lub zalecenia DSB w celu wykazania niezgodności z prawem aktu lub bezczynności instytucji Wspólnoty.

116 Zagadnienie dotyczące tego czy postanowienia GATT i GATS mogą przyznawać uprawnienia jednostkom jest bez znaczenia dla niniejszej sprawy, gdyż skarżąca nie może się powołać na te uprawnienia.

117 Również decyzja DSB nie może wywoływać we wspólnotowym porządku prawnym bardziej rozległych skutków niż postanowienia porozumień WTO, na których jest oparta.

— W przedmiocie powagi zarzucanych naruszeń

118 Skarżąca utrzymuje, że porozumienia WTO ustanowiły ograniczenia w dostępnych Wspólnocie możliwościach wyboru sposobu dokonania dostosowań jej reżimu przywozu bananów, które Wspólnota jednoznacznie przekroczyła. Powtarzające się naruszenia reguł WTO przez długi okres polegały na oczywistym i poważnym przekroczeniu granic przysługującego Wspólnocie swobodnego uznania.

119 Konsekwencją powyższego jest oczywiste i poważne naruszenie uzasadnionych oczekiwań skarżącej i zasady proporcjonalności, jak również prawa skarżącej do swobodnego prowadzenia jej działalności zawodowej i jej prawa własności.

120 Rada i Komisja kwestionują skierowany do nich zarzut oczywistego i poważnego przekroczenia granic przysługującego im swobodnego uznania w wyniku podjęcia decyzji o rozstrzygnięciu sporu przez przyjęcie nowej WOR bananów.

121 Członek WTO nie jest zobowiązany do stosowania sensu stricto ustaleń zespołu orzekającego lub Organu Apelacyjnego, lecz dysponuje różnymi możliwościami wprowadzenia ich w życie.

122 Zespół orzekający, który stwierdził, zgodnie z art. 21 ust. 5 uzgodnienia, niezgodność niektórych aspektów reżimu przywozu bananów ustanowionego na podstawie rozporządzeń nr 1637/98 i nr 2362/98 z regułami WTO, zasugerował trzy rozwiązania mające zapewnić przywrócenie zgodności tego reżimu z powołanymi regułami, co dowodzi rozmiaru przysługującego Wspólnocie swobodnego uznania i trudności z opracowaniem uregulowania zgodnego z regułami WTO.

123 Jako że Wspólnota nie może ponosić odpowiedzialności za akty suwerennego państwa trzeciego, nie można przyjąć, że poważnie naruszyła zasady proporcjonalności i ochrony uzasadnionych oczekiwań, jak również prawo do prowadzenia działalności gospodarczej.

124 Wykonywanie funkcji ustawodawczej nie może być hamowane perspektywą skarg o odszkodowanie za każdym razem, gdy interes ogólny Wspólnoty wymaga podjęcia środków normatywnych, które mogą naruszyć interesy jednostek (wyrok Trybunału z dnia 5 marca 1996 r. w sprawach połączonych C-46/93 i C-48/93 Brasserie du pêcheur i Factortame, Rec. str. I-1029, pkt 45).

Ocena Sądu

— W przedmiocie zagadnienia wstępnego dotyczącego możliwości powołania się na reguły WTO

125 Przed przystąpieniem do analizy zgodności z prawem zachowania instytucji Wspólnoty należy rozstrzygnąć kwestię dotyczącą tego, czy porozumienia WTO rodzą względem podmiotów podlegających prawu wspólnotowemu prawo do powołania się na nie przed sądem, w celu zakwestionowania ważności uregulowań wspólnotowych, przy założeniu, że DSB uznał zarówno te uregulowania, jak i uregulowania przyjęte przez Wspólnotę w terminie późniejszym, w celu zapewnienia zgodności z omawianymi regułami WTO, za niezgodne z tymi regułami.

126 Utrzymując, że pozwane uchybiły regułom WTO, skarżąca powołuje się na zasadę pacta sunt servanda, czyli jedną z zasad prawnych, których poszanowanie musi być zapewnione przez instytucje Wspólnoty przy wykonywaniu ich zadań, będącą podstawową zasadą każdego porządku prawnego, a w szczególności międzynarodowego porządku prawnego (wyrok Trybunału z dnia 16 czerwca 1998 r. w sprawie C-162/96 Racke, Rec. str. I-3655, pkt 49).

127 W niniejszym przypadku jednakże zasada pacta sunt servanda nie może zostać skutecznie przeciwstawiona pozwanym instytucjom, gdyż — zgodnie z utrwalonym orzecznictwem — porozumienia WTO nie wchodzą co do zasady, ze względu na ich charakter i strukturę, w zakres norm, w świetle których sąd wspólnotowy dokonuje kontroli zgodności z prawem działania instytucji Wspólnoty (wyrok Trybunału z dnia 23 listopada 1999 r. w sprawie C-149/96 Portugalia przeciwko Radzie, Rec. str. I-8395, pkt 47; postanowienia Trybunału z dnia 2 maja 2001 r. w sprawie C-307/99 OGT Fruchthandelsgesellschaft, Rec. str. I-3159, pkt 24; wyroki Trybunału z dnia 12 marca 2002 r. w sprawach połączonych C-27/00 i C-122/00 Omega Air i in., Rec. str. I-2569, pkt 93; z dnia 9 stycznia 2003 r. w sprawie C-76/00 P Petrotub i Republica przeciwko Radzie, Rec. str. I-79, pkt 53, i z dnia 30 września 2003 r. w sprawie C-93/02 P Biret International przeciwko Radzie, Rec. str. I-10 497, pkt 52).

128 Po pierwsze, porozumienie ustanawiające WTO zostało oparte na zasadzie wzajemności i wspólnych korzyści, co odróżnia je od zawartych przez Wspólnotę porozumień z państwami trzecimi, które wprowadzają pewną asymetrię zobowiązań. Poza tym prawdą jest, że niektórzy z najważniejszych partnerów handlowych Wspólnoty nie umieścili porozumień WTO wśród norm, w świetle których ich sądy kontrolują zgodność z prawem ich przepisów krajowych. Kontrola zgodności z prawem działania instytucji Wspólnoty w świetle tych norm groziłaby zatem doprowadzeniem do braku równowagi w stosowaniu reguł WTO, pozbawiającej organy ustawodawcze lub wykonawcze we Wspólnocie pola manewru, którym dysponują analogiczne organy partnerów handlowych Wspólnoty (ww. w pkt 127 wyrok w sprawie Portugalia przeciwko Radzie, pkt 42–46).

129 Po drugie, nałożenie na organy sądowe wymogu niestosowania niezgodnych z porozumieniami WTO przepisów prawa krajowego prowadziłoby do pozbawienia organów ustawodawczych lub wykonawczych umawiających się stron przewidzianej przez art. 22 uzgodnienia możliwości wypracowania, choćby tymczasowych, wynegocjowanych rozwiązań w celu osiągnięcia wzajemnie zadowalającego wyrównania (ww. w pkt 127 wyrok w sprawie Portugalia przeciwko Radzie, pkt 39 i 40).

130 Wynika z tego, że ewentualne naruszenie reguł WTO przez pozwane instytucje nie wywołuje co do zasady odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty (wyroki Sądu z dnia 20 marca 2001 r. w sprawach: T-18/99 Cordis przeciwko Komisji, Rec. str. II-913, pkt 51; T-30/99 Bocchi Food Trade International przeciwko Komisji, Rec. str. II-943, pkt 56 i T-52/99 T. Port przeciwko Komisji, Rec. str. II-981, pkt 51).

131 Sąd może przystąpić do kontroli zgodności z prawem zachowania pozwanych instytucji w świetle reguł WTO wyłącznie w przypadku, gdy Wspólnota zamierza wykonać konkretne zobowiązanie podjęte w ramach WTO lub gdy akt wspólnotowy wyraźnie odnosi się do poszczególnych postanowień porozumień WTO (zob. w odniesieniu do GATT 1947 wyroki Trybunału z dnia 22 czerwca 1989 r. w sprawie

70/87 Fediol przeciwko Komisji, Rec. str. 1781, pkt 19–22 i z dnia 7 maja 1991 r. w sprawie C-69/89 Nakajima przeciwko Radzie, Rec. str. I-2069, pkt 31, a także w odniesieniu do porozumień WTO ww. w pkt 127 wyroki w sprawach: Portugalia przeciwko Radzie, pkt 49 i Biret International przeciwko Radzie, pkt 53).

132 Jednakże pomimo istnienia decyzji DSB stwierdzającej niezgodność podjętych przez członka środków z regułami WTO, żaden z tych dwóch wyjątków nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie.

— W przedmiocie zarzutu opartego na zamiarze wykonania konkretnego zobowiązania podjętego w ramach WTO

133 Podejmując zobowiązanie, po wydaniu decyzji DBS z dnia 25 września 1997 r., do zapewnienia zgodności z regułami WTO, Wspólnota nie zamierzała przyjąć konkretnego zobowiązania w ramach WTO, mogącego uzasadnić wyjątek od zasady braku możliwości powołania się na reguły WTO przed sądem wspólnotowym i umożliwić przeprowadzenie przez ten sąd kontroli zgodności z prawem zachowania instytucji Wspólnoty w świetle tych reguł.

134 Prawdą jest, że w porównaniu z GATT 1947, uzgodnienie wzmocniło mechanizm rozstrzygania sporów, zwłaszcza w odniesieniu do przyjmowania raportów zespołów orzekających.

135 Tak więc art. 3 ust. 7 uzgodnienia podkreśla, że pierwszym zadaniem mechanizmu rozwiązywania sporów jest zwykle doprowadzenie do wycofania środków będących przyczyną sporu, jeśli zostaną one uznane za niezgodne z postanowieniami któregokolwiek z porozumień WTO. Podobnie art. 22 ust. 1 uzgodnienia faworyzuje pełne wykonanie zalecenia, aby doprowadzić dany środek do zgodności z porozumieniami WTO.

136 Ponadto, zgodnie z art. 17 ust. 14 uzgodnienia, raport Organu Apelacyjnego przyjęty, tak jak w niniejszym przypadku, przez DBS musi być bezwarunkowo zaakceptowany przez strony sporu. Wreszcie art. 22 ust. 7 stanowi, że strony zaakceptują jako ostateczną decyzję arbitra określającą poziom zawieszenia koncesji.

137 Niemniej jednak uzgodnienie przypisuje w każdym przypadku istotne znaczenie negocjacjom między członkami WTO będącymi stronami sporu (ww. w pkt 127 wyrok w sprawie Portugalia przeciwko Radzie, pkt 36–40).

138 Uzgodnienie pozostawia więc członkowi WTO, będącemu stroną sporu, różne możliwości co do sposobu wykonania zalecenia lub postanowienia DSB stwierdzających niezgodność danego środka z regułami WTO.

139 Jeżeli natychmiastowe wycofanie środków niezgodnych z postanowieniami porozumień WTO jest niemożliwe, art. 3 ust. 7 uzgodnienia przewiduje możliwość przyznania poszkodowanemu członkowi rekompensaty lub upoważnienie go do tymczasowego zawieszenia stosowania koncesji, lub wykonania innych zobowiązań w oczekiwaniu na wycofanie niezgodnych środków (ww. w pkt 127 wyrok w sprawie Portugalia przeciwko Radzie, pkt 37).

140 Zgodnie z art. 22 ust. 2 uzgodnienia, jeśli zainteresowany Członek nie zastosuje się do obowiązku wykonania zaleceń i postanowień DBS w wyznaczonym mu terminie, wówczas na wniosek i nie później niż przed upływem tego terminu, podejmie on negocjacje ze stroną, która odwołała się do procedur rozstrzygania sporów, w celu osiągnięcia wzajemnie zadowalającego wyrównania.

141 Jeśli nie uzgodniono zadowalającego wyrównania w ciągu 20 dni po upływie przewidzianego w art. 21 ust. 3 uzgodnienia rozsądnego terminu do zapewnienia zgodności z regułami WTO, strona, która odwołała się do procedur rozstrzygania sporów, może wnioskować o upoważnienie jej przez DSB do zawieszenia w stosunku do tego członka koncesji lub innych zobowiązań wynikających z porozumień WTO.

142 Nawet po upływie terminu wyznaczonego do zapewnienia zgodności z regułami WTO środka uznanego za niezgodny z nimi oraz po upoważnieniu i przyjęciu wyrównań lub zawieszenia koncesji zgodnie z art. 22 ust. 6 uzgodnienia, istotne znaczenie przypisuje się wciąż negocjacjom między stronami sporu.

143 Artykuł 22 ust. 8 uzgodnienia podkreśla tymczasowy charakter zawieszenia koncesji i innych zobowiązań i zaznacza, że będą one trwały „tylko tak długo, jak długo nie zostaną zaniechane działania uznane za niezgodne z porozumieniem wymienionym, lub Członek zobowiązany do wykonania zaleceń albo orzeczeń przedstawi rozwiązanie sytuacji zniweczenia lub naruszenia korzyści lub też gdy osiągnięte jest wzajemnie zadowalające rozwiązanie".

144 Ten sam przepis stanowi jeszcze, że zgodnie z art. 21 ust. 6 uzgodnienia, DSB będzie sprawował nadzór nad wykonaniem wydanych zaleceń i postanowień.

145 W razie rozdźwięku co do zgodności z regułami WTO środków podjętych w celu zastosowania się do zaleceń i postanowień DSB, art. 21 ust. 5 uzgodnienia przewiduje, że spór zostanie rozstrzygnięty „zgodnie z procedurą rozstrzygania sporów", która obejmuje poszukiwanie przez strony rozwiązania w drodze negocjacji.

146 Ani upływ terminu wyznaczonego Wspólnocie przez DSB do zapewnienia zgodności jej reżimu przywozu bananów z decyzją DSB z dnia 25 września 1997 r., ani decyzja z dnia 9 kwietnia 1999 r., w której arbitrzy DSB uznali wyraźnie niezgodność nowego reżimu przywozu bananów ustanowionego przez rozporządzenia nr 1637/98 i nr 2362/98 z regułami porozumień WTO, nie wyczerpały możliwości rozstrzygnięcia sporów przewidzianych w uzgodnieniu.

147 Wobec powyższego przeprowadzenie przez sąd wspólnotowy kontroli zgodności z prawem zachowania pozwanych instytucji w świetle reguł WTO mogłoby osłabić pozycję negocjatorów wspólnotowych w poszukiwaniu wzajemnie akceptowalnego rozwiązania sporu, zgodnego z regułami WTO.

148 Co za tym idzie, nałożenie na organy sądowe wymogu niestosowania niezgodnych z porozumieniami WTO przepisów prawa krajowego prowadziłoby do pozbawienia organów ustawodawczych lub wykonawczych umawiających się stron przewidzianej między innymi przez art. 22 uzgodnienia możliwości wypracowania, choćby tymczasowych, wynegocjowanych rozwiązań (ww. w pkt 127 wyrok w sprawie Portugalia przeciwko Radzie, pkt 40).

149 Ponadto ponownie zmieniając na mocy rozporządzenia nr 216/2001 reżim przywozu bananów, Rada zamierzała pogodzić różne rozbieżne cele. Preambuła rozporządzenia nr 216/2001 wskazuje, w motywie 1, że liczne ścisłe kontakty zostały ustanowione, między innymi w celu „uwzględnienia wniosków [zespołu orzekającego]", a w motywie 2, że ustanowiony nowy reżim przywozu przewiduje najlepsze gwarancje zarówno dla „osiągnięcia celów [WOR bananów] w odniesieniu do produkcji wspólnotowej oraz popytu konsumenta", jak i „zapewnienia zgodności z zasadami handlu międzynarodowego".

150 Ostatecznie Stany Zjednoczone Ameryki zgodziły się, co zostało zapisane w protokole ustaleń z dnia 11 kwietnia 2001 r., zawiesić tymczasowo nałożone przez nie dodatkowe cło na zasadzie zobowiązania wzajemnego, podjętego po tym jak Wspólnota zobowiązała się do wprowadzenia wyłącznie taryfowego reżimu przywozu bananów najpóźniej w dniu 1 stycznia 2006 r.

151 Tak osiągnięty rezultat mógłby zostać zagrożony przez interwencję sądu wspólnotowego polegającą na kontroli zgodności z prawem w świetle reguł WTO zachowania pozwanych instytucji w niniejszej sprawie, przeprowadzanej w celu przyznania skarżącej odszkodowania za poniesioną szkodę.

152 Należy podnieść w tym względzie, że — jak wyraźnie podkreśliły Stany Zjednoczone Ameryki — protokół uzgodnień z dnia 11 kwietnia 2001 r. nie stanowi sam w sobie wspólnie uzgodnionego rozwiązania w rozumieniu art. 3 ust. 6 uzgodnienia i że kwestia wykonania przez Wspólnotę zaleceń i postanowień DSB była w dniu 12 lipca 2001 r., czyli już po wniesieniu skargi w niniejszej sprawie, wpisana do porządku obrad posiedzenia DSB.

153 Z powyższego wynika, że pozwane instytucje nie zamierzały, dokonując zmiany spornego wspólnotowego reżimu przywozu bananów, wykonywać konkretnych zobowiązań wynikających z reguł WTO, w odniesieniu do których niezgodność tego reżimu została stwierdzona przez DSB.

154 Poza tym należy podnieść w tym względzie, że jak wynika z motywów rozporządzenia nr 1637/98, Rada zamierzała w niniejszym przypadku pogodzić międzynarodowe zobowiązania zaciągnięte przez Wspólnotę zarówno w ramach WTO, jak i w stosunku do pozostałych sygnatariuszy czwartej konwencji z Lomé

przy zastosowaniu różnych określonych w uzgodnieniu sposobów rozstrzygania sporów, przestrzegając również założeń WOR bananów.

155 Zamiar ten został potwierdzony w art. 20 lit. e) rozporządzenia nr 404/93, w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem nr 1637/98. W zakresie w jakim przepis ten stanowi, że Komisja przyjmuje, w celu stosowania tytułu IV rozporządzenia nr 404/93 regulującego wymianę handlową z państwami trzecimi, środki niezbędne dla zapewnienia poszanowania zobowiązań wynikających z umów zawartych przez Wspólnotę na mocy art. 300 WE, obejmuje on wszystkie podjęte zobowiązania umowne, bez uprzywilejowania zobowiązań zaciągniętych przez Wspólnotę w ramach porozumień WTO.

156 Co więcej, ustawodawca wspólnotowy zastrzegł sobie wyraźnie, w motywie 9 rozporządzenia nr 1637/98, możliwość sprawdzenia działania tego aktu pod koniec odpowiedniego okresu próbnego.

— W przedmiocie zarzutu opartego na wyraźnym odniesieniu do poszczególnych postanowień porozumień WTO

157 WOR bananów, wprowadzona na mocy rozporządzenia nr 404/93 i następnie zmieniona, nie może zostać uznana za odnoszącą się wyraźnie do poszczególnych postanowień porozumień WTO (zob. podobnie ww. w pkt 127 postanowienie OGT Fruchthandelsgesellschaft, pkt 28).

158 W szczególności z preambuł różnych rozporządzeń zmieniających reżim przywozu bananów nie wynika, że ustawodawca wspólnotowy odniósł się do poszczególnych postanowień porozumień WTO, kiedy podjął się doprowadzenia tego reżimu do zgodności z wyżej wymienionymi porozumieniami.

159 A zatem rozporządzenie nr 2362/98 nie zawiera żadnego wyraźnego odniesienia do konkretnych postanowień porozumień WTO (ww. w pkt 130 wyroki w sprawach: Cordis przeciwko Komisji, pkt 59; Bocchi Food Trade International przeciwko Komisji, pkt 64 i T. Port przeciwko Komisji, pkt 59).

160 Wynika z tego, że pomimo stwierdzenia przez DSB niezgodności, reguły WTO nie stanowią w niniejszym przypadku, ani ze względu na konkretne zobowiązania, które Wspólnota zamierzała wykonać, ani ze względu na wyraźne odesłanie do konkretnych postanowień, norm, w świetle których może być oceniana zgodność z prawem zachowania instytucji.

161 Z powyższych rozważań należy wyciągnąć wniosek, że skarżąca nie mogła dla potrzeb swej skargi o odszkodowanie skutecznie twierdzić, że zarzucane Radzie i Komisji zachowanie jest sprzeczne z regułami WTO.

162 Wszystkie powołane przez skarżącą zarzuty naruszenia zasad ochrony uzasadnionych oczekiwań, pewności prawa i proporcjonalności oraz naruszenia jej prawa własności i prawa do swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej opierają

się na założeniu, że zachowanie zarzucane pozwanym instytucjom jest sprzeczne z regułami WTO.

163 Jako że reguły te nie wchodzą w zakres norm, w świetle których sąd wspólnotowy dokonuje kontroli zgodności z prawem zachowania instytucji Wspólnoty, zarzuty te należy oddalić.

164 Co za tym idzie, zachowania pozwanych instytucji nie można postrzegać jako niezgodnego z prawem, a tym samym nie ma potrzeby przeprowadzenia analizy argumentów skarżącej odnoszących się do charakteru prawnego norm i zasad, które miały one naruszyć, i powagi naruszeń, których miały się dopuścić.

165 Wreszcie skarżąca nie wskazała ani charakteru, ani podstawy środków ochrony, których nieprzyjęcie na jej rzecz zarzuca pozwanym instytucjom.

166 Bezczynność instytucji Wspólnoty może stanowić podstawę stwierdzenia jej odpowiedzialności tylko wtedy, gdy instytucje naruszyły ustanowiony przepisami wspólnotowymi prawny obowiązek działania (ww. w pkt 79 wyrok w sprawie Dubois et Fils przeciwko Radzie i Komisji, pkt 56).

167 Jako że nie można wykazać niezgodności z prawem zarzucanego pozwanym instytucjom zachowania, jedna z trzech przesłanek, których kumulatywnego

spełnienia wymaga się dla stwierdzenia odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty z tytułu niezgodnego z prawem zachowania jej organów, nie została spełniona.

168 Wobec powyższego żądanie odszkodowawcze skarżącej w ramach tego rodzaju odpowiedzialności musi zostać oddalone, bez potrzeby przeprowadzenia w tym zakresie analizy spełnienia dwóch pozostałych przesłanek, czyli rzeczywistego charakteru powoływanej szkody oraz istnienia związku przyczynowego między zachowaniem a powoływaną szkodą (wyrok Trybunału z dnia 9 września 1999 r. w sprawie C-257/98 P Lucaccioni przeciwko Komisji, Rec. str. I-5251, pkt 14 i wyrok Sądu z dnia 24 kwietnia 2002 r. w sprawie T-220/96 EVO przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-2265, pkt 39).

*W przedmiocie odpowiedzialności Wspólnoty w braku bezprawnego zachowania jej organów*

W przedmiocie zasady odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty w braku bezprawnego zachowania jej organów

— Argumenty stron

169 Skarżąca twierdzi co do zasady, że dokonany przez Wspólnotę wybór polityczny na rzecz wsparcia podmiotów gospodarczych sektora bananów doprowadził do nierównego traktowania jednostek w zakresie rozkładu ciężarów publicznych, na niekorzyść szczególnej kategorii składającej się ze wspólnotowych przedsiębiorstw, które w sposób nieproporcjonalnie poważny zostały dotknięte dodatkowym amerykańskim cłem na wywóz ich produktów do Stanów Zjednoczonych.

170 Pozwane instytucje zwracają uwagę, że sąd wspólnotowy jeszcze nigdy nie stwierdził odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty w braku bezprawnego zachowania jej

organów i że przesłanki jej stwierdzenia w każdym razie nie zostały w niniejszej sprawie spełnione.

— Ocena Sądu

171 Jeżeli, jak w niniejszej sprawie, niezgodność z prawem przypisanego instytucjom Wspólnoty zachowania nie została wykazana, nie oznacza to, że przedsiębiorstwa, które jako kategoria podmiotów gospodarczych muszą ponosić nieproporcjonalnie poważne ciężary będące wynikiem ograniczeń dostępu do rynków eksportowych, nie mogą w żaden sposób uzyskać wyrównania na podstawie odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 29 września 1987 r. w sprawie 81/86 De Boer Buizen przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. 3677, pkt 17).

172 Artykuł 288 akapit drugi WE opiera bowiem obowiązek naprawienia szkód wyrządzonych przez jej instytucje, który nakłada na Wspólnotę na „zasada[ch] ogólny[ch] wspólny[ch] dla praw państw członkowskich", nie ograniczając tym samym zakresu tych zasad wyłącznie do postanowień regulujących odpowiedzialność pozaumowną Wspólnoty z tytułu bezprawnego zachowania tych instytucji.

173 Ponadto krajowe przepisy z zakresu odpowiedzialności pozaumownej przyznają jednostkom możliwość, choć w zróżnicowanym stopniu, w konkretnych dziedzinach i na różnych zasadach, uzyskania na drodze sądowej odszkodowania za niektóre szkody, nawet w braku bezprawnego zachowania sprawcy szkody.

174 W sytuacji gdy szkoda została spowodowana zachowaniem instytucji Wspólnoty, którego niezgodność z prawem nie została wykazana, odpowiedzialność pozaumowna Wspólnoty może zostać stwierdzona w razie kumulatywnego spełnienia przesłanek dotyczących rzeczywistego charakteru szkody, istnienia związku przyczynowego między zachowaniem instytucji Wspólnoty a szkodą oraz nienormalnego i szczególnego charakteru szkody (zob. ww. w pkt 94 wyrok z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawie Dorsch Consult przeciwko Radzie i Komisji, pkt 19).

175 Należy zatem zbadać, czy wymienione trzy przesłanki zostały w niniejszym przypadku spełnione.

W przedmiocie istnienia szkody rzeczywistej i pewnej

— Argumenty stron

176 Skarżąca utrzymuje, że poniosła poważne straty z tytułu jej inwestycji poczynionych na rynku amerykańskim, zapłaty wynagrodzenia amerykańskiego dystrybutora, honorariów adwokackich i cła nałożonego na przywóz.

177 Niezgodne z prawem zachowanie Wspólnoty miało dodatkowo spowodować istotną utratę zysku skarżącej, będącą wynikiem utraty niektórych kontraktów i spadku jej sprzedaży w stosunku do prognoz poprzedzających wprowadzenie amerykańskich sankcji.

178 Pozwane podnoszą w odpowiedzi, że skarżąca nie przedstawiła żadnego obiektywnie sprawdzalnego dowodu swej straty w zakresie istniejącej działalności ani utraty zysku.

179 Ich zdaniem skarżąca nie dowiodła niemożności wyrównania swych strat poprzez, na przykład podniesienie cen jej produktów lub reorientację jej polityki wywozu. Nie zostały przedstawione żadne wyjaśnienia co do środków, jakie mogła przyjąć w celu złagodzenia strat.

— Ocena Sądu

180 Rada i Komisja nie kwestionują co do zasady rzeczywistego i pewnego charakteru szkody poniesionej przez skarżącą w wyniku wprowadzenia amerykańskiego dodatkowego cła na przywóz składanych kartonów, pudeł i pudełek pochodzących ze Wspólnoty.

181 Twierdząc w szczególności, że skarżąca nie dowiodła niemożności wyrównania swych strat poprzez podniesienie jej cen lub reorientację jej polityki wywozu i nie przedstawiła żadnych wyjaśnień co do środków, jakie mogła przyjąć w celu złagodzenia szkody, pozwane przyznają w sposób dorozumiany, że skarżąca musiała ponieść co najmniej handlową szkodę w wyniku niezaprzeczalnej podwyżki cen jej produktów na rynku Stanów Zjednoczonych, spowodowanej nagłym zwiększeniem do 100% amerykańskiego cła ad valorem na przywóz.

182 Ponadto statystyki opracowane przez Komisję przemawiają za twierdzeniami skarżącej, gdyż jednoznacznie wskazują istotny spadek całkowitej wartości przywozu do Stanów Zjednoczonych składanych kartonów, pudeł i pudełek pochodzących ze Wspólnoty.

183 Sąd przyjmuje zatem, że przesłanka dotycząca rzeczywistego i pewnego charakteru poniesionej przez skarżącą szkody jest spełniona.

W przedmiocie związku przyczynowego między poniesioną szkodą a zachowaniem pozwanych instytucji

— Argumenty stron

184 Skarżąca podnosi, że zwiększenie przez Stany Zjednoczone cła na przywóz jest bezpośrednim rezultatem zachowania pozwanych instytucji, gdyż państwo to jedynie wykonało przysługujące mu na mocy porozumień WTO prawo.

185 Ponieważ Rada i Komisja były świadome konsekwencji ich zachowania, nie mogą skutecznie twierdzić, że amerykańskie dodatkowe cło nie stanowiło obiektywnej i przewidywalnej konsekwencji.

186 Chodzi tu bowiem nie o to, czy Stany Zjednoczone Ameryki były zobligowane do nałożenia dodatkowego cła lub czy mogły wybrać sposób przeprowadzenia tego kroku, lecz jedynie o to, czy zachowanie instytucji doprowadziło je do zastosowania tych środków i spełniło przesłanki ich nałożenia. Kwestie pozostawione do swobodnego uznania Stanów Zjednoczonych Ameryki nie były zatem wystarczające do zerwania związku przyczynowego.

187 Pozwane zwracają uwagę, że nie można dochodzić odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty w celu naprawienia wszelkich szkodliwych konsekwencji, nawet odległych od zachowania instytucji Wspólnoty.

188 Poza tym w okresie dzielącym zwiększenie amerykańskiego cła i działania instytucji Wspólnoty, zostało wydanych kilka decyzji DSB, a także autonomiczne i jednostronne decyzje Stanów Zjednoczonych Ameryki. Innymi słowy działania podjęte przez Stany Zjednoczone Ameryki nie stanowiły, w normalnym trybie, obiektywnej i przewidywalnej konsekwencji działania Wspólnoty.

189 Nie było oczywiste, że rząd Stanów Zjednoczonych zareaguje na przyjęcie raportu zespołu orzekającego nałożeniem dodatkowego cła. Państwo to wnosiło o upoważnienie go do zawieszenia koncesji jeszcze zanim zapadło ostateczne stwierdzenie o niezgodności rozporządzeń nr 1637/98 i nr 2362/98 z regułami WTO.

190 Rząd amerykański w pełni niezależnie zdecydował o nałożeniu dodatkowego cła na produkty skarżącej, a Wspólnota nie miała wpływu na dokonany przez niego wybór. Podobnie poziom cła nałożonego przez Stany Zjednoczone Ameryki został ustalony w sposób niezależny przez rząd tego kraju.

191 Nawet przy założeniu, że można było spodziewać się zawieszenia przez Stany Zjednoczone koncesji, w żaden sposób nie było przewidywalne, w rozumieniu wspólnotowego orzecznictwa, że Stany Zjednoczone Ameryki postanowią wybrać właśnie produkty skarżącej w celu objęcia ich dodatkowym cłem na przywóz.

— Ocena Sądu

192 Zasady wspólne porządkom prawnym państw członkowskich, o których mowa w art. 288 akapit drugi WE, nie mogą być powoływane w celu uzasadnienia istnienia ciążącego na Wspólnocie obowiązku naprawienia wszelkich, nawet odległych, szkodliwych konsekwencji zachowania instytucji Wspólnoty (zob. analogicznie wyroki Trybunału z dnia 4 października 1979 r. w sprawach połączonych 64/76 i 113/76, 167/78 i 239/78, 27/79, 28/79 i 45/79 Dumortier i in. przeciwko Radzie, Rec. str. 3091, pkt 21 i z dnia 30 stycznia 1992 r. w sprawach połączonych C-363/88 i C-364/88 Finsider i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-359, pkt 25 ; postanowienie Sądu z dnia 12 grudnia 2000 r. w sprawie T-201/99 Royal Olympic Cruises i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-4005, pkt 26).

193 Przesłanka odnosząca się do związku przyczynowego wymaganego przez art. 288 akapit drugi WE zakłada istnienie wystarczająco bezpośredniego powiązania przyczynowego między zachowaniem instytucji Wspólnoty a szkodą (ww. w pkt 192 wyrok w sprawie Dumortier i in. przeciwko Radzie, pkt 21; wyrok Sądu z dnia 24 października 2000 r. w sprawie T-178/98 Fresh Marine przeciwko Komisji, Rec. str. II-3331, pkt 118, utrzymany w postępowaniu odwoławczym wyrokiem Trybunału z dnia 10 lipca 2003 r. w sprawie C-472/00 P Komisja przeciwko Fresh Marine, Rec. str. I-7541).

194 Oczywiście bezsporne jest, że Stany Zjednoczone Ameryki zostały, na ich wniosek, jedynie upoważnione przez DSB, a nie zobowiązane, do cofnięcia koncesji w drodze zwiększenia ich cła na produkty pochodzące ze Wspólnoty. Nawet po uzyskaniu tego upoważnienia, władze amerykańskie zachowały możliwość rozstrzygnięcia sporu ze Wspólnotą z pominięciem zastosowania względem niej środków odwetowych.

195 Również w wykonaniu przysługujących im uprawnień dyskrecjonalnych władze amerykańskie podjęły decyzję o nałożeniu na składane kartony, pudła i pudełka pochodzące ze Wspólnoty zwiększonego cła, z którego same zwolniły te produkty pochodzące z niektórych państw członkowskich oraz ustaliły stawkę zwiększonego cła na przywóz na 100% ceny objętych nim produktów.

196 Niemniej jednak w braku spornego wspólnotowego reżimu przywozu bananów i uprzedniego stwierdzenia przez DSB jego niezgodności z regułami WTO, Stany Zjednoczone Ameryki nie miałyby możliwości dochodzenia ani uzyskania od DSB upoważnienia do zawieszenia ich koncesji taryfowych na produkty pochodzące ze Wspólnoty do wysokości zniweczenia lub naruszenia korzyści wynikających z utrzymania spornego wspólnotowego reżimu.

197 Właśnie na podstawie wysokości szkody poniesionej przez gospodarkę amerykańską, z tytułu uznanego za niezgodny z regułami WTO wspólnotowego reżimu przywozu bananów, DSB ustalił kwotę wymiany handlowej, do wysokości której władze amerykańskie miały prawo zawiesić koncesje taryfowe względem Wspólnoty.

198 Wobec powyższego cofnięcie koncesji udzielonych Wspólnocie w drodze nałożenia dodatkowego cła na przywóz należy postrzegać jako konsekwencję wynikającą

obiektywnie, zgodnie z normalnym i przewidywalnym funkcjonowaniem systemu rozstrzygania sporów WTO zaakceptowanym przez Wspólnotę, z utrzymania w mocy przez pozwane instytucje niezgodnego z regułami WTO reżimu przywozu bananów.

199 Jednostronna decyzja Stanów Zjednoczonych Ameryki o wprowadzeniu dodatkowego cła na przywóz składanych kartonów, pudeł i pudełek pochodzących ze Wspólnoty nie zrywa zatem związku przyczynowego między szkodą wyrządzoną skarżącej wprowadzeniem tego dodatkowego cła a utrzymaniem przez pozwane spornego reżimu przywozu bananów.

200 Zachowanie pozwanych instytucji wymusiło przyjęcie przez władze amerykańskie środków odwetowych zgodnie z procedurami ustanowionymi w uzgodnieniu i zaakceptowanymi przez Wspólnotę, tak więc musi być postrzegane jako bezpośrednia przyczyna szkody poniesionej przez skarżącą w wyniku wprowadzenia amerykańskiego dodatkowego cła.

201 Nawet przed udzieleniem przez DSB, w dniu 19 kwietnia 1999 r., upoważnienia Stanom Zjednoczonym Ameryki do nałożenia dodatkowego cła na przywóz, pozwane instytucje nie były nieświadome bliskiego zastosowania przez Stany Zjednoczone środków odwetowych.

202 W dniu 10 listopada 1998 r. Stany Zjednoczone Ameryki opublikowały tymczasowy wykaz produktów pochodzących ze Wspólnoty, na których przywóz zamierzały nałożyć dodatkowe cło. W dniu 21 grudnia 1998 r. potwierdziły swój zamiar wprowadzenia w nieodległej przyszłości stawki celnej w wysokości 100%.

203 Od dnia 3 marca 1999 r., czyli chwili nałożenia na wspólnotowych eksporterów obowiązku ustanowienia gwarancji bankowej w wysokości 100% wartości produktów objętych przywozem, pozwane nie mogły dłużej być nieświadome stanowczej decyzji Stanów Zjednoczonych Ameryki dotyczącej nałożenia dodatkowego cła. Po opublikowaniu w dniu 9 kwietnia 1999 r. komunikatu prasowego, w którym pełnomocnik ogłosił wykaz produktów objętych dodatkowym cłem, nie mogło być mowy o jakichkolwiek wątpliwościach w tym zakresie.

204 Należy zatem uznać istnienie wymaganego bezpośredniego związku przyczynowego między zachowaniem pozwanych instytucji w odniesieniu do przywozu bananów do Wspólnoty a szkodą poniesioną przez skarżącą w wyniku wprowadzenia przez Stany Zjednoczone Ameryki dodatkowego cła.

W przedmiocie nienormalnego i szczególnego charakteru szkody

— Argumenty stron

205 Skarżąca podnosi, że Trybunał przyznał już, iż Wspólnota ma obowiązek zapewnić stosowne wyrównanie, jeśli określona kategoria podmiotów gospodarczych zmuszona jest ponosić, tak jak w niniejszym przypadku, nieproporcjonalnie poważne ciężary będące wynikiem wprowadzenia w życie uzgodnień handlowych między Wspólnotą a państwem trzecim (ww. w pkt 171 wyrok w sprawie De Boer Buizen przeciwko Radzie i Komisji, pkt 17).

206 Powyższe stosuje się również do sytuacji, gdy jednostka zmuszona jest ponosić w interesie publicznym ciężary finansowe, które normalnie by jej nie obarczały (wyrok Trybunału z dnia 24 czerwca 1986 r. w sprawie 267/82 Développement i Clemessy przeciwko Komisji, Rec. str. 1907), i stanowiące szkodę o nienormalnym i szczególnym charakterze (wyroki Trybunału: z dnia 13 czerwca 1972 r. w sprawach połączonych 9/71 i 11/71 Compagnie d'approvisionnement i Grands Moulins de Paris przeciwko Komisji, Rec. str. 391, pkt 45 i 46; z dnia 6 grudnia 1984 r. w sprawie 59/83 Biovilac przeciwko EWG, Rec. str. 4057, a także ww. w pkt 94 wyrok z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawie Dorsch Consult przeciwko Radzie i Komisji, pkt 18).

207 Pozwane odpowiadają, że ryzyko handlowe, które ponoszą wspólnotowi eksporterzy, może być postrzegane jako przynależne samemu systemowi WTO oraz że brak jest szczególnego powodu, dla którego Wspólnota miałaby przyjąć jego ciężar. Ponadto szkoda musi dotyczyć ograniczonej liczby przedsiębiorstw.

— Ocena Sądu

208 Co się tyczy szkód, jakie mogą ponieść podmioty gospodarcze z tytułu działalności instytucji Wspólnoty, szkoda ma charakter nienormalny, jeżeli przekracza granice ryzyka gospodarczego przynależnego prowadzeniu działalności w danym sektorze, a charakter szczególny, jeżeli dotyczy konkretnej kategorii podmiotów gospodarczych w sposób nieproporcjonalny w stosunku do innych podmiotów gospodarczych (zob. ww w pkt 94 wyrok z dnia 28 kwietnia 1998 r. w sprawie Dorsch Consult przeciwko Radzie i Komisji, pkt 80 i ww. w pkt 99 wyrok w sprawie Afrikanische Frucht-Compagnie i Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert przeciwko Radzie i Komisji, pkt 151).

209 W niniejszej sprawie nie zostało wykazane, że skarżąca poniosła, z powodu niezgodności wspólnotowego reżimu przywozu bananów z porozumieniami WTO, szkodę przekraczającą granice ryzyka związanego z jej działalnością eksportową.

210 Prawdą jest, że — jak wskazuje preambuła porozumienia ustanawiającego WTO — akt ten ma na celu doprowadzenie do rozwinięcia zintegrowanego wielostronnego systemu handlowego obejmującego wyniki poprzednich starań o liberalizację handlu.

211 Należy jednakże stwierdzić, że przewidziana przez porozumienia WTO ewentualność zawieszenia koncesji taryfowych, będąca przedmiotem niniejszej sprawy, wchodzi w zakres niebezpieczeństw przynależnych systemowi dzisiejszego handlu międzynarodowego. Co za tym idzie, ryzyko takiego niebezpieczeństwa musi być bez wyjątku ponoszone przez każdy podmiot gospodarczy, który decyduje się na sprzedaż swych produktów na rynku jednego z członków WTO.

212 Decyzja arbitrów z dnia 9 kwietnia 1999 r. podkreśliła, że tymczasowy charakter, który art. 22 ust. 1 uzgodnienia przypisuje zawieszeniu koncesji, wskazuje, że ma ono na celu zachęcenie objętego nim członka WTO do zastosowania się do zaleceń i postanowień DSB.

213 Poza tym z art. 22 ust. 3 lit. b) i c) uzgodnienia, będącego międzynarodowym aktem stosownie opublikowanym tak, aby wspólnotowe podmioty gospodarcze wiedziały o jego istnieniu, wynika, że członek WTO wnoszący skargę może zbadać możliwości zawieszenia koncesji lub zobowiązań w stosunku do innych sektorów niż ten, w ramach którego zespół orzekający lub Organ Apelacyjny stwierdziły naruszenie, którego dopuścił się ten członek, i na podstawie tego lub innych porozumień WTO.

214 Prowadzi to do wniosku, że ryzyko, na które może być narażona dokonywana przez skarżącą na rynku amerykańskim sprzedaż jej składanych pudeł z kartonu, nie może być postrzegane jako przekraczające normalne niebezpieczeństwa dzisiejszego handlu międzynarodowego.

215 Zważywszy na okoliczności niniejszej sprawy, nie można przyjąć, że szkoda poniesiona przez skarżącą ma nienormalny charakter.

216 Stwierdzenie takie jest wystarczające dla wykluczenia jakiegokolwiek uprawnienia do odszkodowania na powoływanej podstawie. Nie jest zatem konieczne, by Sąd wypowiadał się w przedmiocie przesłanki szczególnego charakteru szkody.

217 Z powyższego wynika, że żądanie odszkodowawcze skarżącej, oparte na zasadzie odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty w braku bezprawnego zachowania jej organów, musi zostać oddalone.

218 Z całości powyższych rozważań wynika, że skarga powinna zostać oddalona jako bezzasadna, bez potrzeby orzekania w przedmiocie żądań ewentualnych skarżącej.

**W przedmiocie kosztów**

219 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

220 Ponieważ skarżąca przegrała sprawę, należy obciążyć ją jej własnymi kosztami oraz — zgodnie z żądaniem Parlamentu, Rady i Komisji — kosztami poniesionymi przez te trzy instytucje.

221 Zgodnie z art. 87 § 4 akapit pierwszy regulaminu państwa członkowskie, które przystąpiły do sprawy w charakterze interwenienta, pokrywają własne koszty.

222 Królestwo Hiszpanii pokrywa własne koszty.

Z powyższych względów

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI (wielka izba)

orzeka, co następuje:

**1) Skarga zostaje odrzucona jako niedopuszczalna w zakresie, w jakim została skierowana przeciwko Parlamentowi.**

**2) W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona jako bezzasadna.**

**3) Skarżąca zostaje obciążona własnymi kosztami oraz kosztami poniesionymi przez Parlament, Radę i Komisję.**

**4) Królestwo Hiszpanii pokrywa własne koszty.**

Vesterdorf Lindh Azizi

Pirrung Legal García-Valdecasas

Tiili Cooke Meij

Vilaras Forwood

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 14 grudnia 2005 r.

Sekretarz Prezes

E. Coulon B. Vesterdorf

# Spis treści

Ramy prawne ..... II - 5467

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu ..... II - 5474

Postępowanie ..... II - 5482

Żądania stron ..... II - 5484

W przedmiocie dopuszczalności ..... II - 5485

W przedmiocie niedopuszczalności skargi w zakresie, w jakim została skierowana przeciwko Parlamentowi ..... II - 5486

Argumenty stron ..... II - 5486

Ocena Sądu ..... II - 5487

W przedmiocie niespełnienia przez skargę wymogów art. 44 § 1 lit. c) regulaminu .. II - 5489

Argumenty stron ..... II - 5489

Ocena Sądu ..... II - 5489

W przedmiocie właściwości Sądu ..... II - 5491

Argumenty stron ..... II - 5491

Ocena Sądu ..... II - 5491

Co do istoty sprawy ..... II - 5493

W przedmiocie odpowiedzialności Wspólnoty z tytułu bezprawnego zachowania jej organów ..... II - 5493

Argumenty stron ..... II - 5495

— W przedmiocie bezprawnego zachowania zarzucanego pozwanym instytucjom ..... II - 5495

— W przedmiocie charakteru prawnego norm, których naruszenie zarzucane jest pozwanym ..... II - 5497

— W przedmiocie powagi zarzucanych naruszeń ..... II - 5498

Ocena Sądu ..... II - 5500

— W przedmiocie zagadnienia wstępnego dotyczącego możliwości powołania się na reguły WTO ..... II - 5500

— W przedmiocie zarzutu opartego na zamiarze wykonania konkretnego zobowiązania podjętego w ramach WTO ..... II - 5502

— W przedmiocie zarzutu opartego na wyraźnym odniesieniu do poszczególnych postanowień porozumień WTO ..... II - 5507

W przedmiocie odpowiedzialności Wspólnoty w braku bezprawnego zachowania jej organów ..... II - 5510

W przedmiocie zasady odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty w braku bezprawnego zachowania jej organów ..... II - 5510

— Argumenty stron ..... II - 5510

— Ocena Sądu ..... II - 5511

W przedmiocie istnienia szkody rzeczywistej i pewnej ..... II - 5512

— Argumenty stron ..... II - 5512

— Ocena Sądu ..... II - 5513

W przedmiocie związku przyczynowego między poniesioną szkodą a zachowaniem pozwanych instytucji ..... II - 5514

— Argumenty stron ..... II - 5514

— Ocena Sądu ..... II - 5516

W przedmiocie nienormalnego i szczególnego charakteru szkody ..... II - 5519

— Argumenty stron ..... II - 5519

— Ocena Sądu ..... II - 5520

W przedmiocie kosztów ..... II - 5522